

Türkçe'nin Delisi Böyle Olunur!

Orhan Seyfi Şirin

Türkçe'nin delisi böyle olunur! Geçenlerde 15 yıllık muhitim Ortaköy'de, Mecidiye Camii'nin kıyısında Emirgân'ın şöhretiyle yarışan çay bahçelerinin önünden geçtim. Gezinirken Sözde entelleküel birikimlilerle dolu kişilerin oturduğu, Topkapı Sarayı Kız Kulesi manzaralı, bir masaya çağrıldım. Açıklanamayan uçan cisimlerden konuşuyorlardı yine. Sohbet beni hiç sarmadı. Tam kalkıyordum ki bir sesle irkildim.

Ahmet Hikmet'in üzümçüsünün sesi gibiydi ses. Allah'ım o ne güzel Türkçe! Ne bir siyaside yarısını gördüm bu titizliğin, ne camilerde bir hatipte, ne de tiyatroya şiiir okuyan yeni yetmelerde... Baktım 60 yaşlarında yoksulluğun yıpratmak için uğraştığı, fakat pek de bir şey koparamadığı çehresiyle bir adam, yoksul fakat erdemli yüzüyle kartpostal satıyor. Asker kantinlerinde bile tek tük kalmış kartlar bunlar. Hani vardır ya bir asker bir de çok hoş bir kız, bir bankın üzerine oturmuşlar; altında da "sevgili nişanlım vatan hizmetim biter bitmez yanındayım" tarzında yazılar olan... Bayraklı, Atatürk heykelli... İşte öyle kartlar.

Tam adama para yerine alaylı bir nasihat vermeye hazırlandım "Amca bir yanlışlık olmalı buralarda Harry Potter, Örümcek adam, Jurassic Park filan satılır diyecektim. Sesi tekrar yükselince niyet ettiğim girişimden dolayı utandım. Sattığı maldan o kadar emin bir büyük tüccarın edası, kendine güvenin granitten heykeli gizliydi seste. Sahibine mıknaş gibi çekti beni. Masadaki sohbet tam da orta yaşlı bir bayanın okyanusu transatlantikle geçerken lombozdan gördüğü ufoyu anlatmasına gelmişti. Bunu hep anlatırdı. Ben duyduğum o büyüğü sese kapıldım:

- Türk bayrağı resimleri getirdim almak istemez miydiniz?

- Türk askerinin resimleri var bir bakmaz mısınız?

- Sevgili Türk çocukları! Bakın arkadaşlarınıza gönderirsiniz. Uludağ manzarası. Hem de Bursa Kültür parkın resmi var! Bakın dört tane resim var üzerinde, dördü de güzel!

Hemen gittim en albenisiz gelenlerinden bir on tane aldım, daha gösterişlerini başkalarına satsın diye. Maksadım bey amcayla konuşmak. Ben konuşup lafa tutarken yevmiyesinden olmasın diye. Sonra masaya getirdim biraz da sürükleyerek.

- Bey amca sen bu Türkçe eğitimini nerde aldın? Diye sordum.

- Ben Türkçe öğretmeniyim.

Nerelisin amca?

- Türk aleminin, Bulgaristan eyaletinin Razgrad şehrinden. Bana Razgradlı Şükrü derler.

Kırçıl kaşları, seyrelmiş saçlarıyla iyice yaklaştı yanımıza. İsrar edip Bir çay ısmarlayabildim. Masadaki ufo sohbeti de katıldı tabii. Herkes bana ve Razgradlı Şükrü'ye kötü kötü baktı masada. Bana bir işportacıyla muhatap olduğum için, Razgradlı Şükrü'ye de (türkilizce tabirle) masanın karizmasını çizdirdiği için. Razgradlı Şükrü yüksek sesle konuşuyor fakat sesi bütün iyi öğretmenlerimizin en arka sıralara ulaştırmaya çalıştığı mübarek seslerinden daha mübarek, daha vokalli daha canlı. Çay bahçesinin bütün masaları dinliyor, dinlemek zorunda kalıyor o mübarek sesi.

Razgradlı Şükrü tam da kendi çok sevdiği mallarını bol bol alan kendisi gibi bir müşteri bulduğuna seviniyor. Ben de bir on tane daha satın alıyorum kartpostallardan. Türkçe'yi bu kadar güzel konuşan bu coşkun kişiyi tanımaya çalışıyorum.

- Razgradlı Şükrü bu kartpostalları alanlar var mı?

- Kıymetini bilenler alıyorlar be yav!

- Sen öğretmenim demiştin burada mı orda mı?

- Yok be! Hapse tıktılar Türkçe öğreliyom diye... 15 yıl Bulgaristan'da öğretmenlik yaptım. Sonra da bir o kadar da burda. İki tarafta da yarım yani!

- Yaş haddinden emekli olsaydın Türkiye'de...

- Bir yılın daha var dediler. Milli eğitimden sordum.

- Gel senin yaşını büyütelim tek celsede. Emekli ol!

Razgradlı Şükrü bana selam verdiğiğine pişman olmuş gibi baktı. Kaşlarını çattı. Kartpostalları kafama atmasına ramak kaldı. Ben de hakikaten korktum. Masum bir insana hakaret etmiş kadar pişman oldum.

- Sen ne diyosun be yav! Devletim bana bekle diyorsa beklerim bir sene!

- Fakat sen zaten toplam otuz yıl yapmışsın vazife.

- Olsun o başka bu başka!

- Peki çoluk çocuk nerde? Bulgaristan'da mı burda mı?

- A be zindanda yattım, çileler çektim. Kim evlenir benimle? Nasıl evleneyim. Evlenmeye fırsatım olmadı benim.

- Peki nerde kalıyorsun?

- Gültepe'de bir otelde...

- Kazancını ne yapıyorsun?

- Para biriktirebilirim Rodoplar'a giderim. Pomaklar çok iyi Müslüman insanlar. Onlara Türkçe öğrederim. Hepsı meraklı Türkçe öğrenmeye... Yolumu gözlerler benim. Çat pat da öğrenmişler Türk radyolarını dinleye dinleye. Yazmayı da öğretiyorum. Bu kartpostallar da çok kıymetli orda.

- Bundan sonra evlenirsin, pomak kızları güzel olur.

Yüzünde o çok evlenmek isteyip de bir türlü evlenememiş insanların hasreti yandı söndü. Bizans tarihlerinde fiziki özellikleri hayranlıkla anlatılan ışık düşmüş saman sarısı gibi ak pak saçlı, ince ve uzun vücutlu Kuman Türkleri'ni andıran Pomak kızları, canlandı gözümde.

- Bizden geçti artık.

- Kismet diyeceksin.

- Doğru kismet! Balkanlarda aşk kutsaldır. Bir aşk başladığında cümle alem onların mutluluğuna katkıda bulunmak için yarışır.

- Peki sana şimdilik bir işyerinin misafirhanesinde yatacak bir yer bulalım. Sahibi de memnun olur. Ben sana böyle bir yer ayarlarım. İstedğin kadar kalırsın! Sen yine kartpostal sat, ama yattığın yere para verme.

- Olmaz be! Ne tadı kalır ki o zaman? Çalışıyorum ben! Hem de geziyorum yurdumu! Ne tadı kalır o zaman!

Ben de kızıyorum bu sırada...

- Be Razgradlı Şükrü, emekli yapalım derim olmazsın. Yatacak yer bulurum. Ne tadı var bedelini ödemedem barınmanın dersin. Bütün bunlar olsa da sen Rodoplar'da daha çok öğretsen Türkçe'yi...

- Olmaz be yav! Ben zaten öğretiyorum. Kimin var böyle mesleği? Nerde var böyle iş? Bak hem geziyorum, hem para kazanıyorum. Hürriyetim var elimde ya! Sen de git Rodoplara! Yazık o insanlara sen de Türkçe öğret!

O mırıldanır gibi bana eğilip konuşurken göçmen şivesiyle be yav diyor fakat yüksek sesle konuştuğu zaman Muharrem Ergin'den diksiyon, Osman Sertkaya'dan dil, Mehmet Çavuşoğlu'ndan şiir dersi almış bahtiyar talebeler kadar pürüzsüz İstanbul aksanıyla, Ankara radyosu titizliğiyle konuşuyor..

Razgradlı Şükrü kalkacak oluyor. Biraz daha kartpostal almak istiyorum fakat cebimde para az. Mehmet Akif'in "Seyfi Baba" 'sı aklıma geliyor. "Ya hamiyetim olmasaydı, ya param olsaydı! "Dur" diyorum "otur, bana adresini telefonunu ver" Adres Gültepe'de bir otel. Telefonunu vermiyor. "Odada telefon yok mu" diyorum. "Var ama ben elimi sürmem." "Niye" diyorum. Türkçe ile ilgili konuşmalar yapmış Bulgaristan'da, dinlenmiş telefonu, yıllarca zindanda yatmış. "Burası Türkiye burda öyle şeyler olmaz" diyorum ama o bir daha elini telefona sürmemeye yeminli olduğunu söylüyor. O konuda takıntı oluşmuş, anlıyorum. Sonra cebinden kurşun kalemle kendi yaptığı Türk Dünyası haritasını çıkarıyor. Rodoplar, Üsküp, Kafkasya, hepsi var.

- Bak burada söylüyorum ben Razgradlı Şükrü... Bir gün Türk Dünyası büyük kurultayı Bulgaristan'da yapılacak. Bulgarlar öğrenecek Türkleri ve onlar da Türk olduklarını hatırlayacaklar! 1989'dan sonra Bulgar bilginlerinin bu konudaki çalışmalarından örnekler veriyor. Şiirler söylüyoruz karşılıklı... Hiç kimse dinlemiyormuş gibi özgür, bütün memleket dinliyormuş gibi özenli. Bir ara coşkununla boş bulunuyorum:

- Ben Türkçe'nin aşığı Yunus Emre'dir sanıyordum, yalnızca... Sen çağımızın Yunus Emre'sisin!

- A be zaten ben Razgrad'ın Yunus Abdal köyündenim. diyor.

Ne söylesek uyuyor. Neredeyse akraba çıkacağız. Razgradlı Şükrü kalkıyor masadan, ben de birlikte kalkıyorum. Cebimdeki bütün parayı usulünce veriyorum fakat biliyorum ki bu para onun birkaç günlük masrafını karşılamaz. Koluna giriyorum ufocuların şaşkın ve aşağılayan bakışları altında diğer çay bahçelerine doğru yürüyorum. Bir yandan da tanıdık bir göz arıyorum. Hemen alıp da cebine sokuşturayım diye. Razgradlı Şükrü Mişon kalfa'nın iskelenin karşısında 150 yıl önce Mecidiye camii yapılırken çaldığı malzemeye diktiği rivayet edilen, yıkılmaya yüz tutmuş heybetli binanın kara gölgesine karışıp gidiyor. Mişon Kalfa'nın Amerika'daki torunlarının gözden çıkardığı

sahipsiz kalmış bu mülk, hakkındaki söylentileri bilip de bakınca bana on beş yıldır bembeyaz güzelim caminin kara lekeli ikinci gölgesi gibi gelirdi.

Kondakçı Metin de ortalarda yok. Onunla bir keresinde benzer durumdaki birine birlikte yardım etmiştik. Mehmet Aslantuğ da evlendikten sonra seyrek gelir oldu.

Razgratlı Şükrü tıpkı Balkan güneşi altında yalım yalım yanarak Varna açıklarından geçip, İstanbul'a doğru kuğu gibi süzülen, dokunsa Nazım Hikmet'in elini yakacak bir vapur gibi endişesiz ve asude gidiyor. Ortaköy; Forsa Koca Memiş'in tutsaklık adası gibi yabancı seslerle örülmüş geliyor bana. Refik Halit'in eskicisinin minicik Hasan'ı, Filistin çöllerinde ardında bırakıp gittiği gibi gür sesini ve erdemlerini toplamış, kendisine ve Türkçe'sine hayran bırakarak, boğazıma ıpıl ıpıl kaynağı belirsiz sızıları, diken gibi çakıp gidiyor.

Gurbette insana para ile sağlık gerek. İkisi de zayıf Şükrü de. Keşke çok parası olsa... Rodopların demir gibi gürbüz havasında bol bol gezse, daha çok Türkçe öğretse mübarek Pomaklar'a, Türkçe'ye hasret insanlara, daha çok şiir okusa böyle gezerken... Bunun için parası olsa ne güzel olurdu! Hem de Türkiye'de para ile sattığı kartpostalları Pomaklara bedava götürüp dağıtırmış. Birkaç balya fazla götürse... Hastalanırsa ilaç alsın... Uzun yaşasa... Allah benim ömrümden alıp onun ömrüne katsa! Şu bir yılı ölmeden geçirse! Türkiye'den emekli olsa! Belki evlenir uygun bir hanımla... Her gün yüz kişiyle selamlaştığımız Ortaköy'de şöyle birkaç kuruş borç alacak, böyle anlarda bankamatik kesilen yüce gönüllü dostlar yok! Ömer Çalıışkan, Apaçi Çetin, Son yıllarda kasket çığnemeye başlayan kebabçı Ali ihsan yok!

Bendeki bu telaş niye? Ömrümden ne gezginciler gördüm ben! Şebinkarahisar'a, Çemişkesek'e camii yaptırmak isteyen, makbuzlarla gezen ak sakallı adamlara ne paralar verdim! Mostar köprüsünde bir taş misali benim de olsun isterdim uzak diyarlarda bir tuğla, bir taş, bir sütunluk hatıram. Ortaköy iskelesinde sızıp kalmış Can Yücel'i, kayıkcıyı evinden uyandırıp karşıya Kuzguncuğ'a gönderdim kaç sefer. Gurbete gelip de iş bulamamış vahşi kapitalizm kurbanlarının elinden tuttum. Ne deliler gördüm ben her türden. İslamcı deliler, Sosyalist deliler, sarhoşlar. Türkçe'nin delisini hiç görmemişim.

İşte Türkçe'nin delisi böyle oluyormuş meğer! Öyle olunmaz böyle olunmuş!

1997'lere ait bu hatıra, gündelik olaylardan herhangi biri gibi kimseye anlatılmadan yüreğimden saklanmış. Durdum durdum da bir yerde rastladığım Kırşehir Belediye Başkanı Metin'e anlattım yıllar sonra bu anıyı. dağ gibi Metin, bu minicik hatıranın bir yerinde sarsıldı "benim aslım Razgrad'ın Yunus Abdal köyünden" diye... Ben de şimdi ağlıyorum. İnternet kahvesinde çevremdekilere aldırmandan ve hiç utanmadan, bir ilkokul çocuğu gibi iplik iplik ağlıyorum. Neye gelmişim ve bu satırları niye yazdım. Kimim ben neyin ve ne yaptım Türkçe için. Kendi kendime diyorum ki Türkçe'nin delisi öyle olmaz işte böyle olunur.

Eğer sizler güzel, pürüzsüz, eğitilmiş sesiyle sokaklarda kimilerimiz için çoktan modası geçmiş bayraklı, askerli, nişanlı resimlerle dolu kartpostallar satan birini görürseniz, ondan hiç olmazsa cebinizdeki bozukluklara acımayıp bir

kartpostal mutlaka alın. Çünkü o olsa olsa bizim Razgradlı Şükrü'dür. Rodoplardaki fütühatı için ona kumanya lazımdır. Bana görüldüğü gibi, size de mutlaka uğrayacaktır. Cebindeki kurşun kalemle kendi çizdiği haritalarıyla birlikte Türkçe'nin delisi nasıl olunur gösterecektir. Size! Ya da yalancı gündelik işler beni bağlamasa, Razgrad'da, Rodoplar'da Gültepe'de Şükrü'yü şıp diye bulurdum. Onun o kartpostallarda bulduğu yüce anlamları ben de bakıp bakıp bulmaya çalışıp, mübarek yükünü taşıyarak, gezdiği mavi zirveli Rodop dağlarının gelin duvağı gibi bulutları altında, kudurmuş yeşillikler arasında unutulmuş köylerin un serpilmiş gibi tozlu yollarına karıştırdım.